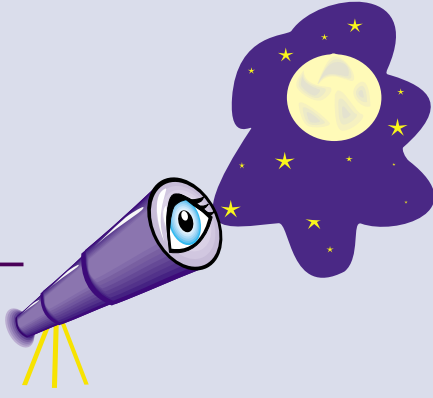

Gökyüzü

Alp Akoğlu

Messier Albümü - 10 (M31, M32, M110)

Messier Albümü'nün bu bölümünde, birbirine yakın konumda yer alan üç gökadayı ele aldık. Bunlar arasında, M31 yani Andromeda Gökadası, gökyüzündeki en ünlü gök cisimlerinden biri. M32 ve M110 ise, M31'in çok yakınında bulunan iki uydu gökada.

M31 Andromeda Gökadası

Sarmal Gökada
Takımyıldızı: Andromeda
Sağ Açıklık: 00°42,7'
Dik Açıklık: 41°16'
Uzaklık: 2,2 milyon ışık yılı
Parlaklık: 3,4 kadir

Fotoğraf: Tunç Tezel

M31, ışık kirliliğinin görece az olduğu yerlerde çıplak gözle kolaylıkla gözlenebilir. Gökadayı gökyüzünde bulabilmek için, Andromeda Takımyıldızı'nın yıldızlarından yararlanabilirsiniz. Büyük Kare'nin bir köşesini oluşturan α Andromeda (Alferatz) yıldızı, bunun için en iyi başlangıç noktası. Bu yıldızdan sonra, sırasıyla δ , β (Miraç) ve μ Andromeda yıldızlarını izleyerek v Andromeda'ya ulaşın. Bu yıldızın hemen üzerinde gördüğünüz siyah ışık kümesi Andromeda Gökadası'dır.

Andromeda Gökadası, dürbünler için çok iyi bir hedef. Karanlık bir gökyüzünde gökdaya dürbünle dikkatlice bakarsanız, sarmal kolları seçebilirsiniz. Bir teleskopla gökdaya baktığınızda, gökadanın tümünün görüş alanına girmediğini görürsünüz.

M32

Elipsit Gökada
Takımyıldızı: Andromeda
Sağ Açıklık: 00s47,2d
Dik Açıklık: 40°52'
Uzaklık: 2,2 milyon ışık yılı
Parlaklık: 8,1 kadir

M32, Andromeda Gökadası'nın küçük ama daha parlak olan uydusu. Bu cüce gökada, küçük olmasına ve sadece 3 milyar güneş kütleğinde olmasına karşın oldukça yoğun. Keşfedilen ilk elipsit gökada olma ünvanına sahip olan M32, yaşlı yıldızlara sahip. Gökada, küçük ama yoğun oluşu sayesinde, bir dürbünle iyi seçilemeye de görülebiliyor. M32'yi gökyüzünde bulmak için yol gösterici, elbette M31. M32, M31'in gökada çekirdeğinin yaklaşık 22 açı dakikası güneyinde yer alıyor. M32, küçük teleskoplar için güzel bir hedef.

M110

Elipsit Gökada
Takımyıldızı: Andromeda
Sağ Açıklık: 00°40,4'
Dik Açıklık: 41°41'
Uzaklık: 2,2 milyon ışık yılı
Parlaklık: 8,5 kadir

M31'in uydusu olan bu gökada, düşük parlaklığı nedeniyle gökyüzünde güçlükle seçilebilir. M110'u dürbünle ya da küçük teleskopla seçmek zor. Fotoğraflarda kolayca seçilse de gökdayı gözlemek için daha büyük teleskoplar gerekiyor.

Ekim Ayında Gezegenler

Uzunca bir süredir akşam gökyüzünde yer alan Venüs, ayın başlarında hâlâ kısa bir süre için de olsa gözlenebiliyor. Ancak ayın ilerleyen günlerinde gezegen iyice alçalacak ve gözden kaybolacak.

Her geçen gün daha erken doğan Satürn, giderek gözlem için daha iyi konuma geliyor. Gezegen, ayın sonlarında 21:00 sıralarında doğmuş olacak. Satürn'ü gözlemek için bu sırada doğu ufku bakmanız yeterli.

Jüpiter, Satürn'ü yaklaşık üç saatlik bir gecikmeyle izliyor. Bu nedenle gezegeni gözlemek için geceyarısından sonrasını beklemek gerekiyor.

Sabah gökyüzünde yer alan Mars, 1,8 kadirle oldukça sönük durumda. Gezegen, sabah hava aydınlanmadan hemen önce doğu yönünde, ufku üzerinde yer alıyor.

Sabah gökyüzünde yer alan gezegenlerden biri de Merkür. Merkür ve Mars, 10 Ekim'de yaklaşık 3 derece yaklaşacaklar. Merkür, ayın ortalarında parlaklığını ve yükselimi iyice artırmış olacak. Gezegenin parlaklığı ay sonuna kadar artarak -1 kadire ulaşacak. Ancak, ay sonunda gezegenin yükselimi epeyce (9°) azalmış olacak.

Ay, 6 Ekim'de yeniay, 13 Ekim'de ilkdördün, 21 Ekim'de dolunay, 29 Ekim'de sondördün evrelerinden geçecek.

1 Ekim saat 23:00; 15 Ekim saat 22:00;
31 Ekim 20:00'de* gökyüzünün genel görünüşü
(*İleri saat uygulaması 27 Ekim'de sona eriyor)